

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ

*Маєвський О. В., здобувач вищої освіти група МЕН 6/1
Миколаївський національний аграрний університет*

У тезах викладено концептуальні аспекти фінансової безпеки держави. Розкрито сутність фінансової безпеки, дефіциту бюджету та рівня інфляції. Обґрунтовано заходи по зміцненню фінансової безпеки держави. Наведено важливі показники фінансової безпеки держави.

***Ключові слова:** фінансова безпека держави, дефіцит бюджету, страхування ризиків, рівень інфляції, валютне законодавство, ефективна валютна політика.*

Фінансова безпека дуже складна багаторівнева система, яку утворюють підсистеми (бюджетна, податкова, боргова, фінансова безпека банківської системи, валютна, грошово-кредитна, інвестиційна, фінансова безпека страхового та фондового ринку), кожна з яких має власну структуру і логіку розвитку [5, с. 268].

Фінансова безпека держави визначається за такими показниками, як: величина внутрішнього й зовнішнього боргу; рівень інфляції; стійкість національної валюти; сальдо платіжного балансу тощо [1; 2].

З точки зору забезпечення фінансової безпеки, викликає занепокоєння і тенденція до постійного зростання зовнішньої заборгованості та залежність держави від іноземного кредитування [3, с. 269]. Раціональне використання зовнішніх джерел фінансування з однієї сторони, сприяє зміцненню фінансової стабільності держави, а з іншої-створює загрозу втрати власної фінансової незалежності та банкрутства [3, с. 269].

Боргова безпека характеризується відповідним рівнем внутрішньої і зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування та ефективності використання як внутрішніх, так і зовнішніх запозичень й оптимального співвідношення між ними, достатнім для задоволення визначених соціально-економічних потреб, що не провокує виникнення надмірного боргового навантаження, не загрожує втраті суверенітету держави та стабільності її фінансовій системі загалом [4]. При цьому повинна зберігатися економічна можливість держави вчасно виконувати зобов'язання з погашення основних сум боргів та відсотків за ними, тобто підтримання належного рівня платоспроможності та кредитного рейтингу [4].

Внутрішні й зовнішні борги є складовою фінансової системи кожної держави, що зумовлені наявністю дефіциту бюджету [5]. У той же час покриття дефіциту бюджету через запозичення має низку переваг, до яких належать: керованість інфляційними процесами в державі; підвищення рівня касового виконання бюджету; зміцнення фінансового становища в державі [5].

Серед внутрішніх факторів, що становлять найбільшу загрозу фінансовій безпеці держави, варто виділити перманентний бюджетний дефіцит, низьку ефективність бюджетної та податкової політик, високі темпи інфляції, надмірний рівень внутрішньої заборгованості, курсову нестабільність, низький рівень розвитку фінансового ринку, інвестиційної та інноваційної активності, недостатність золотовалютних резервів, слабкість грошово-кредитної системи, нестабільність банківської системи, тінізацію економіки тощо [3, с. 268].

Важливим показником фінансової безпеки держави є рівень інфляції, яка не завжди проявляє себе в зростанні цін [3]. Зокрема, ціни можуть бути досить стабільними, а інфляція може бути прихованою, бути насамперед у формі бюджетної заборгованості громадянам із заробітної плати й інших соціальних виплат, неплатежів тощо [3]. Інфляція – це завжди сигнал про фінансову небезпеку, яка потребує певних заходів зі сторони владних структур держави. Для подолання інфляційних процесів в державі, насамперед, потрібні інвестиції в економіку [3]. Це дасть можливість зробити технічне переоснащення та модернізацію, запровадити механізацію та автоматизацію виробничих процесів в сировинних та переробних галузях, підвищити конкурентоспроможність продукції та підприємства, збільшити прибутки та рівень рентабельності виробництва [3].

Ми погоджуємось з точкою зору А. М. Калантай [6], що до основних стабілізаційних напрямів, що забезпечуватимуть фінансову безпеку держави відносяться: зниження дефіциту державного бюджету; ліквідація нецільового використання бюджетних коштів та заборгованості із соціальних виплат; здійснення бюджетної реформи; удосконалення податкової системи; детінізація економіки; зниження інфляції; створення достатнього золотовалютного запасу держави; вдосконалення національної банківської системи; реалізація виваженої політики внутрішніх і зовнішніх запозичень; забезпечення позитивної динаміки платіжного балансу тощо.

Вважаємо, що застосування зазначених заходів гарантуватимуть зміцнення і незалежність фінансової сфери в Україні.

Література:

4. Карлін М. І. Фінанси України та сусідніх держав: Навч. посібник – К.: Знання, 2007 – 589 с.
5. Петровська І. О., Клиновий Д. Фінанси: Навчальний посібник К.: ВПУЛ, 2010. – 262 с.
6. Мелих О. Фінансова безпека держави: сутність, критерії оцінки та превентивні заходи зміцнення / О. Мелих // Економічний аналіз. – 2013. – Вип. 12. – Ч 2. – С. 266–272.

7. Ладюк О. Д. Фінансова безпека: характеристика складників / О.Д. Ладюк // Ефективна економіка. – 2016. – №11. – **Режим доступу:** <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>

8. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с

9. Калантай А. М. Роль і місце фінансової безпеки в контексті національних інтересів / А. М. Калантай // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. - №1. – С. 143 – 153.

Annotation

Conceptual aspects of financial security of the state are outlined. The essence of financial security, the budget deficit and the level of inflation are revealed. Measures to strengthen the financial security of the state are substantiated. Important indicators of financial security of the state are given.

Key words: *financial security of the state, budget deficit, risk insurance, inflation rate, currency legislation, effective monetary policy.*

**Науковий керівник – Бурковська А. В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**